

“มี ก.ต.ภ. ไว้ทำไม ?”

หลวงนรกิจบริหาร

ความนำ

ประเทศประชาธิปไตยส่วนมากหรือโดยทั่วไป รวมทั้งประเทศไทยด้วยนั้น ย่อมจะแบ่งอำนาจในการปกครองประเทศออกเป็น ๓ ฝ่าย ดังเป็นที่ทราบกันอยู่แล้ว คือ ฝ่ายนิติบัญญัติ (Legislative) ฝ่ายบริหาร (Executive) และ ฝ่ายตุลาการ (Judicial) แต่ละฝ่ายแต่ละประเทศต่างก็แยกหน่วยงานและพิธีการตลอดทั้งวิธีดำเนินงานภายในแตกต่างกันไปตามความเหมาะสมของประเทศนั้นๆ โดยเฉพาะฝ่ายบริหาร (Executive) ซึ่งเป็นฝ่ายการปกครอง ทุกประเทศต่างก็ได้รับความยุ่งยากมิใช่น้อย และไม่อาจที่จะนำเอาแบบฉบับของแต่ละประเทศมาใช้ให้เหมือนกันได้ ทั้งนี้ก็เพราะว่าสภาพกับความเป็นอยู่ของประเทศและประชาชนมิได้เหมือนกัน ฉะนั้น แต่ละประเทศต่างก็จัดองค์การหรือหน่วยงานฝ่ายบริหารของประเทศแตกต่างกันไป สุดแต่ว่าวิธีการใดเหมาะที่จะนำประเทศชาติของตนไปสู่ความเจริญรุ่งเรือง ขอยกตัวอย่างสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นที่สนใจของพวกเราอยู่ในขณะนี้ ในทางบริหารก็มีสำนักบริหารหรือสำนักทำเนียบประธานาธิบดี (Executive office of the President) และมีกระทรวงต่างๆ อีก 10 กระทรวง คือ

---

1. กระทรวงการต่างประเทศ (Department of State)
2. กระทรวงการคลัง (Department of the Treasury)
3. กระทรวงยุติธรรม (Department of Justice)
4. กระทรวงกลาโหม (Department of Defense)
5. กระทรวงการไปรษณีย์ (Post office Department)
6. กระทรวงมหาดไทย (Department of the Interior)
7. กระทรวงเกษตร (Department of Agriculture)
8. กระทรวงพาณิชย์ (Department of Commerce)
9. กระทรวงกรรมกร (Department of Labor)
10. กระทรวงสาธารณสุข ศึกษาและประชาสงเคราะห์ (Department of Health, Education and Welfare)

นอกจากนี้ยังมีองค์การบริหารของรัฐที่เป็นอิสระ (Independent Offices) ไม่สังกัดต่อกระทรวงใด แต่สังกัดหรือขึ้นโดยตรงต่อประธานาธิบดีอีกประมาณ 31 องค์การ

สำหรับประเทศไทยเราก็แบ่งอำนาจในการปกครองประเทศออกเป็น 3 ฝ่ายเหมือนกัน แต่ในทางฝ่ายบริหารนั้น ถ้าจะไม่นับว่านักบริหารรัฐมนตร่วมด้วย ประเทศไทยได้แบ่งออกเป็น 12 กระทรวง และมีองค์การบริหารอื่นซึ่งไม่สังกัดกระทรวงใด แต่สังกัดต่อสำนักนายกรัฐมนตรี หรือจะว่าขึ้นต่อนายกรัฐมนตรีก็เห็นจะได้ ซึ่งปัจจุบันมีทั้งหมด 22 องค์การ ที่นามากลางอนกเพื่อจะได้เทียบเคียงให้เห็นได้ง่าย ๆ ของความแตกต่างกันในการแบ่งแยกการบริหารของประเทศ ทั้งนี้ ก็ด้วยเหตุผลดังที่ได้กล่าวมาข้างต้น เมื่อเป็นเช่นนั้น การบริหารงานเกี่ยวกับการจัดหารายได้ของรัฐภายในประเทศหนึ่ง ๆ จำเป็นด้วยหรือจะต้องเหมือนกัน หรือจำต้องทำเหมือนอย่างเขาไปทั้งหมด หรือเพียงนำมาเป็นเยี่ยงอย่างก็พอแล้ว การจัดหารายได้ของรัฐอเมริกาเป็นหน้าที่ของกระทรวงการคลัง เช่นเดียวกับประเทศไทย ส่วนการแบ่งแยกหน่วยดำเนินงานนั้นไม่เหมือนกัน แต่มีส่วนคล้ายคลึงกันบ้าง การจัดหารายได้ให้รัฐบาลถือว่าเป็นหน้าที่ของกระทรวงการคลังนั้น ก็ไม่ได้หมายความว่า

รายได้ของรัฐทุกบาททุกสตางค์ กระทรวงการคลังเป็นผู้หาแต่ผู้เดียว ความจริงรัฐมีรายได้หรือได้เงินมาใช้จ่ายเพื่อบริหารประเทศจากหลายทางและมากวิธีการด้วยกัน แต่รายได้ภายในประเทศส่วนใหญ่ของรัฐนั้น กระทรวงการคลังเป็นผู้จัดหา และก็ดูเหมือนไม่มีรายได้อื่นใดของรัฐที่กระทรวงการคลังสามารถจะจัดหาให้รัฐบาลได้มากไปกว่ารายได้จาก “ การเก็บภาษีอากร ” เช่นในปี พ.ศ. 2504 สำนักงบประมาณแห่งประเทศไทยได้แยกประมาณรายรับไว้ว่า จะได้จากภาษีอากรประมาณ 91.23 เปอร์เซ็นต์ของรายได้ทั้งหมดซึ่งมีจำนวนประมาณ 6,660 ล้านบาท สำหรับของสหรัฐอเมริกา ในปีงบประมาณ ค.ศ. 1959 รัฐบาลประมาณว่าจะมีรายได้จากภาษีอากรประมาณ 68,200 ล้านดอลลาร์ ของรายได้ทั้งหมดซึ่งประมาณว่าจะได้ 74,400 ล้านดอลลาร์ ดังนี้ เป็นต้น

การบริหารงานด้านภาษีอากร (TAX ADMINISTRATION)

การบริหารงานในด้านการภาษีอากรตลอดทั้งการควบคุมการบริหารทั้งภายใน (Internal) และภายนอก (External) นั้น แต่ละประเทศย่อมแตกต่างกันไปทั้ง ๆ ที่จุดหมายปลายทาง (Goal) ก็ตรงกัน คือการหาเงินมาให้พอเพียงกับที่รัฐบาลจะต้องใช้จ่ายในการทำนุบำรุงประเทศเป็นประจำ ทั้งนี้ ย่อมขึ้นอยู่กับนโยบายการบริหารประเทศของรัฐบาลซึ่งรวมถึงระบบการปกครองของแต่ละประเทศ ตลอดจนความเหมาะสมของแต่ละยุคแต่ละสมัย ตัวอย่างของความไม่เหมือนกันที่พอเห็นได้ง่าย ๆ ในขณะนี้ เช่นกระทรวงการคลังของสหรัฐอเมริกา ไม่มีกรมสรรพสามิตอย่างประเทศไทย มีแต่กรมสรรพากรกับกรมศุลกากร เท่านั้น โดยนำเอาการบริหารงานในด้านที่เราเรียกว่าภาษีสรรพสามิตไปรวมไว้ในกรมสรรพากร และมีเจ้าหน้าที่ที่เรียกว่า T.MEN หรือ TREASURY MEN ซึ่งมีหน้าที่ในการตรวจตรา (Inspection) และสืบสวน (Investigation) การกระทำคามผิดอันเกี่ยวแก่ภาษีสรรพสามิตอยู่ในกรมนี้ด้วย สำหรับการบริหารงานของกระทรวงการคลัง ตลอดจน

ระเบียบพัสดุการและกรแบ่งหน่วยบริหารงานแม้ทุกประเทศจะมีความประสงค์เหมือนกัน เพื่อให้ได้เงินภาษีอากรมากที่สุด หากทางที่จะให้ความเป็นธรรมและให้เป็นที่เชื่อถือแก่ผู้เสียภาษ่น้อยที่สุด จะมีต้อยกันทุกประเทศแต่ก็จัดต่างกันไป ส่วนหน่วยหรือองค์การอิสระ ซึ่งมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องของกบการควบคุมตรวจสอบการจัดเก็บภาษีอากรที่ไม่ได้สังกัดอยู่ในกระทรวงการคลังนั้น ในชั้นเดิมสหรัฐอเมริกาได้จัดตั้งขึ้นในรูปของคณะกรรมการ เรียกว่า "คณะกรรมการอุทธรณ์ภาษอากร" (The U.S. Board of Tax Appeals) คณะกรรมการคณะหนึ่งสำนักงานและเป็นสำนักงานอิสระจัดตั้งขึ้นโดย พ.ร.บ. จัดหารายได้ ค.ศ. 1924 (2467) และต่อมาได้เปลี่ยนชื่อเป็น "ศาลภาษอากร" (Tax Court of the United States) เมื่อปี ค.ศ. 1942 (2485) ศาลภาษฯ มีอำนาจพิพากษาและวินิจฉัยข้อโต้แย้งหรือข้อโต้แย้งเกี่ยวกับปัญหาข้อบกพร่องต่าง ๆ ของภาษีเงินได้ ภาษีผลกำไร ภาษ่นรพยต้น ภาษ่นการให้ภาษ่นเดีมของห้างร้านบริษัท ตลอดจนภาษ่นสรรพากรอื่น ๆ สำหรับปัญหาและเรื่องราวต่าง ๆ ก่อนที่จะมีเรื่องราวขึ้นสู่ศาลภาษฯ เป็นเรื่องและปัญหาที่ผ่านการพิจารณาของหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งสังกัดอยู่ในกระทรวงการคลังมาก่อนแล้ว ศาลภาษฯ เป็นขององค์การอิสระของกิจการหนึ่งของสหรัฐอเมริกา ใน 31 องค์การขึ้นต่อประธานาธิบดีโดยตรง หรืออาจจะเรียกว่าขึ้นต่อสำนักบริหารหรือสำนักทำเนียบประธานาธิบดีได้ และนอกจากนี้ยังมีศาลอุทธรณ์หลายศาลที่มีหน้าที่พิจารณาข้อพิพาทและปัญหาภาษ่นอากร แต่สังกัดหรือเป็นองค์การที่สังกัดอยู่ในกระทรวงยุติธรรม เช่นศาลอุทธรณ์ว่าด้วยการค้าการและกรจัดทะเบียน (United States of Customs and Patent Appeals) เป็นต้น

ได้กล่าวมาแล้วว่า การบริหารงานในด้านภาษ่นอากรย่อมไม่เหมือนกันทุกประเทศ สำหรับประเทศไทยการเริ่มต้นในการจัดตั้งองค์การเพื่อให้อำนาจหน้าที่ตรวจสอบการบริหารงานในด้านการจัดเก็บภาษ่นอากร (External Supervision) ซึ่งไม่ได้สังกัดหรือขึ้นต่อกระทรวงการคลังโดยตรงนั้น แม้ว่าจะไม่ได้เอาอย่างมาจากประเทศใดโดยตรงก็ตาม แต่ในการที่รัฐบาลได้จัดตั้งหน่วยงานขึ้นในรูปคณะกรรมการ คือ คณะกรรมการตรวจสอบการปฏิบัติเกี่ยวแกภาษ่นอากรและรายได้ของรัฐนั้นตาม พ.ร.บ. ตรวจสอบการปฏิบัติ

เกี่ยวแก่ภาษ้อากรและรายได้ขึ้นของรัฐ พ.ศ. 2503 หรือที่เรียกโดยย่อว่า "ก.ต.ภ." นับว่าเป็นการเริ่มต้นที่คล้ายคลึงกับของสหรัฐอเมริกา คือ อเมริกาได้เริ่มต้นควบคุมหรือมีการตรวจสอบการบริหารงานเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษ้อากรมาในรูปตั้งคณะกรรมการ คือ คณะกรรมการอุทธรณ์ภาษ้อากร (The U.S. Board of Tax Appeals) ซึ่งขึ้นโดยตรงต่อประธานาธิบดี สำนักงาน ก.ต.ภ. ก็เช่นเดียวกัน เป็นองค์การอิสระ ขึ้นโดยตรงต่อนายกรัฐมนตรี และก็เช่นเดียวกัน สำนักงาน ก.ต.ภ. มีทปวษซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญ (Expert) สหรัฐอเมริกามีผู้เชี่ยวชาญประจำสำนักงาน นอกจากนั้นประเทศฟิลิปปินส์ก็มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า คณะกรรมการสอบสวนแห่งชาติ (National Board of Investigation) มีหน้าที่สอบสวนและตรวจสอบปริมาณการหักเงินภาษ้อากร ตลอดจนมีหน้าที่ตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของนายหน้าหักด้วย สำนักงานแห่งนี้ขึ้นตรงต่อประธานาธิบดี และประเทศฟิลิปปินส์ยังมีคณะกรรมการภาษ้อากรโดยตรงอีก (Tax Commission) มีหน้าที่พิจารณาปรับปรุงระบบและวิธีการจัดเก็บภาษ้อากร สำหรับประเทศไทยเราได้รวมเอาการปรับปรุงระบบวิธีการจัดเก็บภาษ้อากรและการตรวจสอบไว้ด้วยกันในสำนักงาน ก.ต.ภ.

การบริหารงานในด้านภาษ้อากรตามที่กล่าวมา ย่อมแสดงให้เห็นได้ว่า การที่รัฐบาลได้จัดตั้งสำนักงาน ก.ต.ภ. เพื่อตรวจสอบและปรับปรุงการบริหารงานในด้านการจัดเก็บภาษ้อากร ซึ่งเป็นเพียงการตรวจสอบภายนอก (External Supervision) นั้น มิใช่เป็นการจัดตั้งขึ้นโดยอาศัยสถานการณ์ของประเทศที่ปราศจากหลักการบริหารประเทศในระบบประชาธิปไตยโดยโดยทั่ว ๆ ไปแต่ประการใด

สำนักงาน ก.ต.ภ.

สำนักงาน ก.ต.ภ. หรือคณะกรรมการตรวจสอบการปฏิบัติเกี่ยวแก่ภาษ้อากรและรายได้ขึ้นของรัฐ ซึ่งตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติ ตรวจสอบการปฏิบัติเกี่ยวแก่ภาษ้อากรและรายได้ขึ้นของรัฐ พ.ศ. 2503 และพระราชบัญญัติระเบียบราชการสำนักนายกรัฐมนตรี (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2503 ได้จัดตั้งขึ้นโดยความดำริริเริ่มของ พล.ร. นายกรัฐมนตรี ในปัจจุบัน

ใครจะให้มีคณะกรรมการชกษณะหนึ่ง ซึ่งมีทั้งบุคคลภายในและข้าราชการได้ร่วมกัน
ปฏิบัติหน้าที่และเพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนหรือผู้เสียภาษีอากรนั้นเองได้มีส่วนร่วมเห็น
และมีส่วนในการบริหารด้วย การจัดตั้งสำนักงาน ก.ต.ภ. จึงเกิดขึ้น และได้ทำพิธีเปิด
สำนักงานชนบทแยกคอกวัว ถนนราชดำเนิน (อ.จ.ส.เดิม) เมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม 2503
เป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปแล้วว่า ก่อนที่จะได้มีการจัดตั้งสำนักงาน ก.ต.ภ. ขึ้น ได้
มีคณะกรรมการชกษณะหนึ่ง ซึ่งมีหน้าที่ชกษาเกี่ยวกับการปราบปรามการกระทำความผิด
กฎหมายชกษาอากร คณะกรรมการคณะนี้เรียกโดยย่อว่า คณะกรรมการ ก.ป.ภ.
ซึ่งตั้งขึ้นโดยมติของคณะรัฐมนตรี คณะกรรมการนี้ได้ปฏิบัติงานมาได้ผลดีอยู่ แต่อำนาจหน้าที่
และการปฏิบัติงานยังอยู่ในวงอันจำกัด เช่น

1. คณะกรรมการที่ตั้งขึ้นโดยมติของรัฐมนตรี มิได้ตั้งขึ้นโดยอำนาจของกฎหมาย
การปฏิบัติงานในบางประการจึงไม่อาจทำได้ เพราะไม่มีกฎหมายสนับสนุน
2. มิได้ตั้งขึ้นเป็นรูปองค์การหรือหน่วยราชการ มีเจ้าหน้าที่ทำงานประจำและรับผิดชอบ
ชกษาในหน้าที่โดยเฉพาะ
3. ไม่มีกฎหมายกำหนดอำนาจหน้าที่ไว้โดยชัดแจ้ง การปฏิบัติงานจึงเป็นไปเฉพาะ
ในลักษณะที่เป็นการกระทำความผิดทางอาญา และยังขาดอำนาจหน้าที่ในด้านอื่น ๆ ที่จำเป็น
อีกหลายประการ
4. เนื่องจากคณะกรรมการคณะนี้ไม่มีกฎหมายใดกำหนดอำนาจหน้าที่ไว้โดย
แน่นอน เพราะตั้งขึ้นโดยมติของคณะรัฐมนตรี การปฏิบัติงานจึงต้องอิงอาศัยอำนาจหน้าที่
ของเจ้าพนักงานตำรวจ หรือเจ้าพนักงานตามกฎหมายอื่น เพราะไม่มีอำนาจของตนเอง
5. เจ้าหน้าที่กระจัดกระจายกันอยู่ตามสังกัดต่าง ๆ มิได้รวมอยู่ภายใต้การบังคับ
บัญชาแห่งเดียวกัน
6. ลักษณะงานของคณะกรรมการ ก.ป.ภ. มุ่งหนักไปในทางปราบปรามยิ่งกว่า
การปรับปรุง และผู้ปฏิบัติงานส่วนมากไม่สามารถอุทิศเวลาให้กับงานส่วนนี้ได้เต็มที่
การติดตามงานจึงยากที่จะให้ต่อเนื่องกันได้

ด้วยเหตุผลเช่นดังกล่าวและเพื่อที่จะให้งานในลักษณะที่คณะกรรมการ ก.ป.ภ. ปฏิบัติ
อยู่ได้มีกฎหมายคุ้มครองฉบับต้นฉบับและมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายโดยกว้างขวางและศักดิ์สิทธิ์
ได้ผลดียิ่งขึ้น จึงได้ยุบคณะกรรมการ ก.ป.ภ. แล้วโอนงานไปรวมไว้ในสำนักงาน ก.ต.ภ.
ทั้งนี้ ก.ต.ภ. เพื่อยุบรวมงานของ ก.ป.ภ. และให้มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานโดยสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ในการจัดตั้ง ก.ต.ภ.

ได้กล่าวแล้วว่า การจัดตั้งสำนักงาน ก.ต.ภ. เป็นความจำเป็นของ ๖ พณ.๖ นายก
รัฐมนตรี นอกจากที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว ๖ พณ.๖ ก็มีความมุ่งหมายที่จะให้สำนักงานแห่ง
กระทำหน้าที่ในการตรวจสอบการจดทะเบียนภาษีอากรและรายได้ของรัฐ ซึ่งมณฑลขณะงาน
เป็นการตรวจสอบภายนอก (External Supervision) และทำหน้าที่ที่จะรับภาระของเวียน
หากเจ้าพนักงานผู้ใดกระทำการเกี่ยวกับการจดทะเบียนภาษีอากรโดยมิชอบ ส่วนการตรวจตรา
ระบบและการป้องกันการหลีกเลี่ยงภาษีอากรหนักให้กระทำได้เหมือนความจำเป็นหรือเหตุ
พิเศษ นอกจากนั้นให้สำนักงานมหาดเทศาภิบาล ศึกษา ค้นคว้าระบบและวิธีการจดทะเบียนภาษีอากร
เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้เกิดความสะดวกรและเป็นธรรมแก่ผู้เสียภาษียิ่งขึ้น มิได้มีความ
ปรารถนาที่จะให้มีการปฏิบัติงานซ้ำหรือซ้อนกันกับงานของกรมต่างๆ ที่ปฏิบัติอยู่แต่ประการ
ใด เพียงแต่ว่าการปฏิบัติงานเกี่ยวแก่ภาษีอากรและรายได้ของรัฐนั้นได้ใหม่เจ้าหน้าที่เป็น
๒ ฝ่ายด้วยกัน คือฝ่ายหนึ่งกระทำหน้าที่จดทะเบียนและควบคุมตรวจตราเป็นการภายในของตนเอง
(Internal Operation and Checking) ได้แก่กระทรวงทบวงกรม ซึ่งกระทำหน้าที่เป็นผู้จ
ทะเบียนภาษีอากรและรายได้อื่น ๆ ทั้งหลายตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ และอีกฝ่ายหนึ่งกระทำ
หน้าที่คอยตรวจสอบ การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นราชการที่เรียกว่า ตรวจภายนอก
(External Supervision) อีกชั้นหนึ่ง ซึ่งได้แก่สำนักงาน ก.ต.ภ. ฉะนั้นสำนักงาน ก.ต.ภ.
จึงเท่ากับเป็นผู้ทำหน้าที่ตรวจสอบรายรับต่างๆ ของรัฐ คู่กันไปกับสำนักงานคณะกรรมการ
ตรวจเงินแผ่นดิน ซึ่งเป็นผู้ทำหน้าที่ตรวจสอบรายจ่าย

ตามความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของ ฯพณ ฯ นายกรัฐมนตรี ย่อมเป็นที่เห็นได้ว่า
 ฯพณ ฯ ประธานาธิบดีจะให้ระบบและวิธีการจัดเก็บภาษีอากรเป็นไปด้วยความเหมาะสมและ
 รัดกุม ให้ประชาชนผู้เสียภาษีได้รับความเป็นธรรมในภาระภาษีที่จะต้องเสีย ให้ได้รับความ
 สะดวกในการนำเงินไปชำระภาษีอากร และเพื่อให้การจัดเก็บภาษีอากรเป็นไปโดยถูกต้อง
 และสมบูรณ์ตามกฎหมาย และตามความเป็นจริงที่ผู้เสียภาษีอากรจะต้องเสียให้รัฐ เพื่อ
 ได้นำไปทะนุบำรุงประเทศ เมื่อรัฐบาลได้เงินภาษีอากรเต็มเม็ดเต็มหน่วยและประชาชนก็ได้รับ
 ความเป็นธรรม ดังนั้นจึงยอมเป็นประโยชน์ทั้งรัฐและประชาชน รัฐบาลเองก็ไม่จำเป็นต้องจะ
 ต้องไปกู้ยืมเงินจากต่างประเทศเพื่อนำมาพัฒนาประเทศ ซึ่งยอมเป็นผลในการที่จะปลดเปลื้อง
 ภาระภาษีอันหนักของประชาชนไปโดยปริยายด้วย.

การแบ่งส่วนราชการของสำนักงาน ก.ต.ภ.

สำนักงาน ก.ต.ภ. ได้จัดแบ่งส่วนราชการออกดังปรากฏในแผนผังต่อไปนี้ :-

อำนาจและหน้าที่ของ ก.ต.ภ. ตามกฎหมาย

พระราชบัญญัติตรวจสอบการปฏิบัติเกี่ยวแก่ภาษีอากรและรายได้ของรัฐ พ.ศ. 2503 ได้บัญญัติหน้าที่ของ ก.ต.ภ. ไว้ในมาตรา 5 และบัญญัติอำนาจไว้ในมาตรา 6 ดังต่อไปนี้

1. หน้าที่ของ ก.ต.ภ.

ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 5 แห่ง พ.ร.บ. ตรวจสอบการปฏิบัติเกี่ยวแก่ภาษีอากรและรายได้ของรัฐ พ.ศ. 2503 มี 4 ประการ คือ

- (1) ตรวจสอบการจัดเก็บภาษีอากรว่า ได้กระทำไปโดยชอบด้วยกฎหมายระเบียบแบบแผน ก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรม หรือเดือดร้อนแก่ผู้เสียภาษีอากรหรือไม่
- (2) ตรวจสอบการบังคับและป้องกันการหลีกเลี่ยงการเสียภาษีอากรและการกระทำ ความผิดอย่างอื่นเกี่ยวแก่การจัดเก็บและการเสียภาษีอากร
- (3) รับการร้องเรียนกล่าวหาเจ้าพนักงานเกี่ยวแก่การกระทำในการเก็บภาษีอากร ว่าได้กระทำไปโดยมิชอบ แล้วพิจารณาจัดดำเนินการต่อไปตามควรแก่กรณี
- (4) ศึกษา ค้นคว้า ระบบและวิธีการจัดเก็บภาษีอากรเพื่อให้เป็นไปโดยสะดวกและเหมาะสม อำนวยความสะดวกและเป็นธรรมแก่ผู้เสียภาษีอากร รวมทั้งหาทางแก้ไข และปรับปรุงข้อบกพร่องเกี่ยวแก่การนั้น แล้วเสนอความเห็นต่อนายกรัฐมนตรี

2. อำนาจของ ก.ต.ภ.

อำนาจของ ก.ต.ภ. นั้น มาตรา 6 บัญญัติไว้ว่า ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา 5

(1) (2) และ (3) ให้กรรมการมีอำนาจดังต่อไปนี้

(1) เข้าไปในเคหสถานหรือสถานที่ใด ๆ ในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก เพื่อสอบถามบุคคลใด ๆ หรือตรวจสอบ ตรวจสอบบัญชีเอกสาร หรือวัตถุใด ๆ และมีอำนาจยึดหรืออายัดบัญชี เอกสาร หรือวัตถุอื่น ๆ

(2) มีหนังสือเรียกบุคคลมาให้ถ้อยคำหรือให้ส่งบัญชีเอกสารหรือวัตถุใด ๆ มาเพื่อประกอบการพิจารณา

(3) ในกรณีจำเป็นหรือเร่งด่วน ให้มีอำนาจเช่นเดียวกับพนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่จะจับผู้ต้องหาหรือคนร้าย เชื่อว่าได้กระทำความผิดกฎหมายว่าด้วยภาษีอากร

ให้ประธานกรรมการมีอำนาจมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ของสำนักงานปฏิบัติการตาม อำนาจในมาตราทั้งหมดหรือแต่ส่วนหนึ่งส่วนใดก็ได้ โดยทำเอกสารการมอบหมายให้ไว้ ประจำตัวเจ้าหน้าที่ผู้ได้รับมอบหมายนั้น

เจ้าหน้าที่ผู้ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติการตามความในวรรคก่อน ต้องแสดงเอกสาร การมอบหมายนั้นเมื่อบุคคลซึ่งเกี่ยวข้องของร้องขอ

แม้ว่ากฎหมายจะได้บัญญัติอำนาจหน้าที่ของ ก.ต.ภ. ไว้โดยชัดแจ้งดังกล่าวก็น่าจะมีผู้ สงสัย ฉะนั้นจึงมักจะได้ยินผู้กล่าวคำถามอยู่เนืองๆว่า “ตั้งสำนักงาน ก.ต.ภ. ขึ้นมาทำไม” ก็เป็นความจริงอยู่เหมือนกัน การตั้งสำนักงานหรือองค์การอิสระขึ้นเพื่อตรวจสอบและ ปรับปรุง แก้ไขข้อบกพร่องในการบริหารงานในด้านภาษีอากร และไม่ได้ตั้งกีดกั้นหรือ ครอบงำ หนัว่าเป็นของใหม่สำหรับประเทศไทย และเป็นเรื่องที่น่าจะทำให้ผู้สนใจต่อการ บริหารงานในด้านนี้คิดว่า เป็นหน่วยราชการที่ตรงชั้นเพื่อทำงานซ้ำและซ้อนกับหน่วยราชการ อื่นที่มีอยู่แล้ว เช่น กรมสรรพากร กรมศุลกากร และกรมสรรพสามิต เป็นต้น ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะท่านผู้นั้นได้ยินได้ฟังแต่การวิพากษ์วิจารณ์จากบุคคลที่ไม่ได้อ่านพระราชบัญญัติ ตรวจสอบการปฏิบัติเกี่ยวแก่ภาษีอากรและรายได้ของราษฎร และหรือไม่เข้าใจในวัตถุประสงค์ อันแท้จริง

อำนาจหน้าที่ของ ก.ต.ภ. ตามพระราชบัญญัติตรวจสอบการปฏิบัติเกี่ยวแก่ภาษีอากร และรายได้ของราษฎร พ.ศ. 2503 ได้บัญญัติไว้โดยชัดแจ้งแล้ว แต่เป็นการแสดงอยู่ในตัวว่า ก.ต.ภ. มีขอบเขตและหลักเกณฑ์ในการที่จะปฏิบัติหน้าที่ในประการใด อย่างไร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการตรวจสอบการเก็บภาษีอากรนั้นย่อมมีความมุ่งหมายที่จะให้มีการตรวจสอบทั้ง ในด้านประชาชนและการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ ซึ่งเป็นไปในลักษณะของการตรวจสอบภายนอก (External Supervision) และในการตรวจสอบนั้นมิใช่เพียงจะตรวจสอบว่าเป็นการถูกต้อง ตามกฎหมายหรือระเบียบแบบแผนเท่านั้น ยังมีหน้าที่จะตรวจสอบไปถึงว่า การจัดเก็บนั้นก

ให้เกิดความไม่เป็นธรรมหรือก่อให้เกิดความเดือดร้อนให้แก่ผู้เสียหายอย่างไรก็ดีหรือไม่ ซึ่ง
 ในเรื่องนี้เป็นความประสงค์อันสำคัญประการหนึ่งของ พณฯ นายกรัฐมนตรี ในการที่ได้ดำ
 ริเริ่มให้ม้านักงาน ก.ต.ภ. นั้น แต่ทงนถมิได้คัดทอนอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ผู้มหน้าท
 ในการจัดเก็บภาษีอากรแต่ประการใด อำนาจหน้าที่ของกระทรวงทบวงกรมใดเคยมีกนอยู่
 อย่งไรก็คงมีอย่งนั้น ก.ต.ภ. จะไม่เข้าไปปฏิบัติจัดทำในงานที่เจ้าหน้าที่กำลังปฏิบัติจัดทำ
 อย่งให้เป็นการซ้อนหรือแก่งแย่งกัน เพราะ ก.ต.ภ. ไม่ได้เป็นผู้เก็บหรือรับชำระภาษีจาก
 ประชาชนโดยตรง แต่ก็ไม่อาจหักได้ยงใดที ก.ต.ภ. จะต้องทำการตรวจสอบเมื่อปรากฏ
 หรือมีผู้ร้องเรียนว่า เจ้าหน้าที่ผู้จัดเก็บภาษีอากรกระทำไปโดยมิชอบ หรือการกระทำใดก่
 ให้เกิดความไม่เป็นธรรมหรือทำคามเดือดร้อนเกิดขึ้น หรือเจ้าหน้าที่ผู้จัดเก็บภาษีอากร
 ละเลยต่อการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ในเรื่องนั้น ๆ แต่อย่งไรก็ดี ก็กิจการที่ ก.ต.ภ. จะต้อง
 ปฏิบัติ ก็ย่อมจะต้องมีการเกี่ยวข้องกับกิจการของเจ้าหน้าที่ผู้จัดเก็บภาษีอากรบ้างเป็น
 ธรรมดา อันเป็นไปตามลักษณะของการตรวจสอบ ซึ่งทงน คณะรัฐมนตรีได้ตระหนักถึง
 ความซนดอยุ่ ฉะนั้น เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของ ก.ต.ภ. บังเกิดผลโดยแท้จริงและเป็นไป
 ตามนโยบายของรัฐบาล คณะรัฐมนตรีจึงได้วางระเบียบว่าด้วยการประสานงานและให้ความ
 ร่วมมือระหว่างกระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ กับสำนักงาน ก.ต.ภ. ตั้งวันที่ 22 กรกฎาคม
 พ.ศ. 2503 ขึ้นไว้เป็นหลักปฏิบัติ โดยให้กระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ ประสานงานและให้
 ความร่วมมือกับสำนักงาน ก.ต.ภ. โดยใกล้ชิด และในทางปฏิบัตินั้น เมื่อสำนักงาน ก.ต.ภ.
 ขอให้กระทรวงทบวงกรมผู้เป็นเจ้าหน้าที่แห่งใดดำเนินการเพื่อบัดเบ้าความไม่เป็นธรรม หรือ
 อำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เสียหายอากร ฯลฯ หรือขอให้จัดการเก็บภาษีอากรและดำเนินการ
 ค่อไปตามหน้าที่ ฯลฯ หรือขอให้ดำเนินการในกรณีที่มีผู้ร้องเรียนกล่าวหาเจ้าพนักงานว่าได้
 กระทำการจัดเก็บภาษีอากรโดยมิชอบ ให้กระทรวงทบวงกรมผู้เป็นเจ้าหน้าที่รับพิจารณา
 และดำเนินการ เมื่อได้ดำเนินการไปแล้ว หรือขอทงจะปฏิบัติตามทสำนักงาน ก.ต.ภ. ซึ่งแจ้ง
 มา ก็ให้แจ้งให้สำนักงาน ก.ต.ภ. ทราบ หากมิขอขัดแย้งใดซึ่งสำนักงาน ก.ต.ภ. เห็นสมควร
 เ่นอนายกรัฐมนตรีสั่งการก็ให้กระทำได้ ซึ่งเป็นกรยืนยันนอกรประการหนึ่งว่า แม้กระทรวง
 ทบวงกรมต่าง ๆ จะได้พิจารณาสั่งการในเรื่องใดไปตามหน้าที่แล้ว ก.ต.ภ. ก็อาจทงจะตรวจ

สอบหรือนำเอาประดพการณต่าง ๆ นั้น มาเป็นข้อมูลที่จะหาทางแก้ไขปรับปรุงระบบและวิธีการจัดเก็บภาษีอากรให้ดีขึ้นได้

ปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นในข้อทว่า ก.ต.ภ. กับกระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ จะพึงปฏิบัติต่อกันอย่างไร ควรจะมีขอบเขตหลักเกณฑ์ประการใด ปัญหาเมื่อได้พิจารณาอย่างรอบคอบแล้ว ย่อมอยู่ที่ ก.ต.ภ. กับกระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ ต้องมีความเข้าใจดีต่อกันในหน้าที่ของตนโดยปราศจากความระแวงสงสัยและต่างก็มุ่งปฏิบัติหน้าที่ของตนไปตามหน้าที่ที่ตนมีอยู่ โดยคำนึงแต่ที่จะให้เกิดประโยชน์อันเป็นส่วนรวมของประเทศชาติหรือเป็นผลดีตามนโยบายของรัฐบาล ซึ่งทั้งนกระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ กับสำนักงาน ก.ต.ภ. ก็ได้มีการร่วมมือ และประสานงานกันด้วยดี ตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีได้วางไว้ เมื่อต่างมีความเข้าใจในหน้าที่ของตนและมีเจตนาตรงกันที่จะร่วมกันคิดแก้ไขความเดือดร้อนเสียหายหรือความบกพร่องใดๆ เพื่อให้ได้ประโยชน์ทั้งรัฐและประชาชนแล้ว การที่จะปฏิบัติงานซ้อนหรือซ้ำกัน หรือความเสียหายใดอันจะเกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ก็ไม่อาจเกิดขึ้นได้

Bibliography

- Blough, Roy. *The Federal Taxing Process*. New York: Prentice-Hall Inc., 1952.
- Federal Register Division, National Archives and Records Service, General Service Administration. *United States Government Organization Manual 1958-59*. Washington D.C.: (n.d.).
- Executive Office of the President, Bureau of the Budget. *The Federal Budget in Brief, Fiscal Year 1959*. Washington D.C.: Government Printing Office 1958.
- สำนักงานประมาณ เอกสารงบประมาณฉบับที่ 1 รายรับรายจ่ายเปรียบเทียบงบประมาณประจำปีงบประมาณ 2504 พระนคร 31 ตุลาคม 2503
- พระราชบัญญัติตรวจสอบการปฏิบัติเกี่ยวแก่ภาษีอากรและรายได้ของรัฐ พ.ศ. 2503
- พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการสำนักนายกรัฐมนตรี ฉบับที่ 7 พ.ศ. 2503
- กฎกระทรวง ออกตามพระราชบัญญัติตรวจสอบการปฏิบัติเกี่ยวแก่ภาษีอากรและรายได้ของรัฐ พ.ศ. 2503
- เอกสารสำนักงาน ก.ต.ภ.

Summary

The administration of Thailand is divided into twelve Ministries and twenty-two other executive organizations attached to the office of the Prime Minister. The Board of Tax Supervision is one of these organizations.

In Thailand, as well as in the United States of America, the Ministry of Finance is responsible for collecting the national income which, for the most part, comes from taxation. Taxation thus plays one of the most important parts in maintaining national security.

It is generally known that the Revenue Department, the Customs Department and the Excise Department handle the collection of taxes of different categories. Yet a further step must be taken in tax administration in order to be able to collect the greatest amount of money possible without doing any injustice or causing any troubles to the public. In order to attain this purpose, tax inspection and investigation must be operated, without overlapping the authoritative power of the responsible Departments mentioned above. On the contrary, it will help fulfil the objective of tax administration to the best advantage.

Previous to the establishment of the Office of Board of Tax Supervision in the Office of the Prime Minister, a committee had been set up in compliance with the Council of Ministers' resolution for handling the suppression of tax violation. This Committee was not able to carry out the Government policy effectively since it had not been set up legally. Eventually, this Committee was abolished. Later on, the Office of Board of Tax Supervision was established by the Act Inspecting Tax Administration and Other State Revenues B.E. 2503 and the Act Organizing the Administration in the Office of the Council of Ministers B.E. 2503. It is directly subject to the Prime Minister.

The Office undertakes studies and research on tax administration in order to obtain a better system of taxation. The Ministry of Finance handles the internal operation and checking while the Office of Board of Tax Supervision handles the external supervision of taxation. It can also be said that the Office of Board of Tax Supervision inspects the national income while the National Audit Council inspects the national expenditure. The Office of Board of Tax Supervision is in some respects similar to the U.S. Board of Tax Appeals. Both bodies have the function of hearing and deciding claims and disputes concerning tax matters. In special cases, the Office of Board of Tax Supervision is authorized to handle the suppression as well as the prevention of tax violators.

In the long run, the accomplishments of the Office of Board of Tax Supervision will undoubtedly contribute greatly to the development of the nation as a whole, since the money collected by taxation has been used in the improvement of the country itself.
